

útmutatással szolgál az orvosnak. Amennyiben a könyv célja megengedi, az olvasó a pszichológiai megokolást is mindig megtalálja.

A könyv két részre oszlik. Az első a szellemi gyengeségeket tárgyalja, melyekhez Heller az idiótaságot, az imbecillitást, a debilitást, az epileptikus gyengeelmjűséget, *dementia infantilis*t és a *dementia praecox*ot sorolta. A második rész az ideges és psychopathiás szervezetekről szól. Értékes része a gyógyítópédagógiai nevelés és tanítás c. fejezetek; ezek az egyes betegségek gyógyítását, a megfelelő gyakorlatokat ismertetik meg velünk. Az idiotizmus, a debilitás és az imbecillitás között a gyógyítópédagógia még máig sem találta meg az elhatároló tényezőket (Heller is csak fokozati különbségeket lát ebben a három szellemi állapotban). Ép ezért nem látjuk egészen helyénvalónak ennek a három kórformának s kiváltképen a nekik megfelelő gyakorlatoknak egymástól való ilyen szoros elválasztását. Sokkal szerencsésebbnek tartjuk a gyógyítópédagógiai nevelés és oktatás tárgyalásának olyan formáját, amint azt Heller másik munkájában (*Grundriss der Heilpädagogik*; 2. kiad., 1912) adja.

A könyv egyébként a gyógyítópédagógia alapvető művei közül való s így nemcsak a gyógyítópédagógus, hanem a rendes iskolák tanítómestere számára is értékes olvasmány.

A pedagógiai munkásságnak orvosi részről való nagyra értékelését látjuk különben abban is, hogy *Enzyklopaedie der klinischen Medizin* c. nagy vállalat, melynek szerkesztői Noorden, Pirquet, Langstein és Schittenhelm, első kötetei sorában épen pedagógus útján szól az orvosokhoz.

Vértess O. József.

Zentralblatt für Psychologie und psychologische Pädagogik.

Herausgeg. von Dr. W. Peters, Priv.-Doz. an der Universität Würzburg.
Würzburg, 1914, C. Kabitzsch.

A pszichológiai és pedagógiai irodalmat ma már lehetetlen egy-egy embernek figyelemmel kísérnie; a folyóiratok egyenletes szemmel tartása is túlhaladja az egyes érdeklődő erejét, még ha a nyelvi nehézséget legyőzi is. A tudományos kérdések annyira megszorodtak és bonyolultak, hogy komolyan fenyeget egyrészt az egyoldalúság, másfelől a figyelem tökéletes szétszóródása. Ily viszonyok között örömmel kell kapnunk ezen az új folyóiraton, amely teljes hitelt érdemlő szerkesztésben, az eddigi 6 füzet (350 l.) tanúsága szerint gyorsan és jól tájékoztat az újabb eredményekről és törekvésekről, a pedagógust és pszichológust érdeklő szomszédos területeken is. Nem az ismertető álláspontjáról írt bírálatokat, hanem tárgyas tartalmi ismertetések közöl. Lehetően az egész tudományos világ munkájá-

ról igyekszik tájékoztatni, azaz a csak kevesek számára érthető nyelvű irodalomról is. Belső munkatársai között van hazánkból Ranschburg. A magyar irodalomról Vértés O. József közöl majd rendszeresen ismertetést. Évenként 1 kötet (10 füzet) jelenik meg. Előfizetési ára 8 márka. Nemcsak a kutatók veszik nagy hasznát, hanem azok is, akik gyakorlati céllal keresnek tájékozódást. i. s.

J. Tews: Ein Jahrhundert preussischer Schulgeschichte
Volksschule und Volksschullehrerstand in Preussen im 19. und 20. Jahrhundert. Leipzig, 1914. Quelle u. Meyer; 8° XII + 270 l., kötte 3-60 márka.

Bő statisztikai adatokkal, hivatalos iratokból és szerzőktől való idézetekkel, a népnevelés ügye iránt a szerző mindenik művéből kiérző nagy szeretettel rajzolja a porosz népiskolának és tanítórendnek legutóbbi száz évét. Tehát igen ellentétes mozzanatok: nagy fellendülést és az elevenségnek elkedvetlenítő fékezését; az egyházi és állami, pedagógiai és pénzügyi megfontolásokat. Minél közelebb jut a mához, annál tisztábban látszik, hogy Tews elfogulatlanul és őszintén tudja kimutatni, amit forrásaiban talált s tárgyiasan, az iskola érdekét nézve ítél arról a korról is, melynek küzdelmeiben már ő maga is részes. A porosz népiskola még nem minden tekintetben Pestalozzi iskolája; a tanítás tárgyait inkább a hagyomány szabja meg s nem a kor szükségletei; «a pedagógiának alig van egészen teljesült követelménye»; «iskola és tanító egy, mint a pásztor és a nyáj; egyedül a tanítótság emelése jelenti a népművelés intézményeinek is igazi emelését». Ilyen mondásaiból látszik: mely úton tartja lehetőnek a felfelé haladást. E munkából a magunk nevelésének legújabb történetére is vonhatunk tanulságot. i. s.

O. Swett Marden: Pushing to the front, or success under difficulties. IV. kiadás. Gay & Hancock. London, 1914. 8°, 400 l.

Ez a könyv egyik jellemző terméke az amerikai irodalomnak. A szerző neve már irányt jelent: gyakorlati, ethikai alapon álló nevelői munka irányát. Marden itt az igazán komoly, munkás, jellemes élet útját szabja meg. Hosszabb cikkekben szól az alkalom kihasználásáról; arról az előítéletről, hogy volnának szerencsétlen, kilátás nélküli emberek, akiknek semmi sem sikerül; a vasakat csodáiról, a szabad pillanatok fölhasználásának titkáról, a jókedv és derűtség hatásáról, jó modorról, szilárd, állhatatos, akadályoktól meg nem ijedő emberek sikeréről. Mindez az alapja annak, hogy